

Studieplan

Termin	August 2023 - Maj 2024
Institution	Uddannelsescenter Ringkøbing-Skjern, Gymnasiet HTX Skjern
Uddannelse	HTX
Fag og niveau	Bioteknologi A (inkl. Biologi C)
Lærer	Mads Moeslund Broberg
Hold	HTX23a

Oversigt over undervisningsforløb

<u>Titel 1</u>	Kost og Sundhed (efterår 23)
<u>Titel 2</u>	Celler og deres membraner (efterår 23 – forår 24)
<u>Titel 3</u>	Sexologi: Forplantning og Hormoner (forår 24)
<u>Titel 4</u>	DNA-teknikker og Bioinformatik (forår 24)
<u>Titel 5</u>	Økologi – en rig natur (inkl. stof fra NV-forløb) (forår 24)

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

[Retur til forside](#)

Titel 1	Kost og Sundhed
Indhold	<p>Kernestof:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overordnet opbygning og biologisk funktion af carbohydrater, lipider og proteiner. • Fysiologi: Oversigt over kroppens organsystemer, samt et udvalgt organsystems opbygning og funktion. <p>Supplerende stof:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sundhed, sygdom og medicin. <p>Teori: Biologi til tiden (BTT), Lone Als Egebo m.fl., Nucleus 2009, side 19-34. Talje-Hofte-Ratio (i ”BMI og THR (opgaver og mini-øvelser)”) Fordøjelsen (video) EMULGATORER (sæbe + galde) og LIPASE (figur) Kulhydratstofskiftet (figur) De nye kostråd (Fødevareministeriet)</p> <p>Opgaver: Kroppens energibalance, basalstofskifte og energiforbrug Fordøjelsen og fødens næringsstoffer Sukker, Blodsukker og Diabetes Kost-rådernes biologiske begrundelser</p> <p>Øvelser: BMI og THR (opgaver og mini-øvelser). Fordøjelse.</p>
Omfang	10 timer
Faglige mål	<ul style="list-style-type: none"> • Udføre enkle eksperimenter og undersøgelser i laboratorier og værksteder. • Bearbejde data fra kvalitative og kvantitative eksperimenter og undersøgelser og dokumentere eksperimentelt arbejde hensigtsmæssigt. • Anvende enkle matematiske repræsentationer, modeller og metoder til enkle beregninger, • Analysere og diskutere data fra eksperimenter og undersøgelser med inddragelse af faglig viden, fejlkilder og usikkerhed. • Udtrage og anvende teori fra kildemateriale, om biologiske emner. • Formulere sig mundtligt og skriftligt om biologiske emner og give sammenhængende faglige forklaringer. • Demonstrere forståelse af sammenhænge mellem fagets forskellige delområder. • Anvende fagets viden og metoder til stillingtagen og perspektivering i forbindelse med samfundsmæssige og etiske problemstillinger med biologisk indhold og til at udvikle og vurdere løsninger.
Væsentligste arbejdsformer	Individuelt arbejde / kollaborativt arbejde / faglig læsning af tekster på lærebogsniveau / mundtlig formidling med vægt på faglige forklaringer / inddragelse af eksempler på fagets anvendelser / eksperimentelt arbejde / journal-udarbejdelse

[Retur til forside](#)

[Retur til forside](#)

Titel 2	Celler og deres membraner
Indhold	<p>Kernestof:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fysiologi: oversigt over kroppens organsystemer • cellebiologi: dyre-, plante-, svampe- og bakteriecellers overordnede opbygning og membranprocesser • virus: opbygning • makromolekyler: opbygning, egenskaber og biologisk funktion af lipider, proteiner og nucleinsyrer • enzymer: opbygning og funktion • biokemiske processer: fotosyntese, respiration og gæring <p>Teori: Biologi til tiden (BTT), Lone Als Egebo m.fl., Nucleus 2009, side 13-17. Bioteknologi 1, Blidstrup og Jensen, Nucleus 2011, s. 6-11, 14-15 og 21 ned-42. Eukaryote og prokaryote celler, samt vira (tavler) Celler og deres organeller (animation, Youtube-video) Powerpoint-slides fra matrix-gruppe-præsentationer</p> <p>Opgaver: Celler og organeller Liv, vira og kroppens organsystemer Quizlet – Cellers organeller og kemi Respiration og Gæring Cellens stofskifte, molekylers polaritet og hydrogenbindinger Matrix-gruppe-arbejde, om Cellemembranen Membran-transport (skema-opgave)</p> <p>Øvelser: Det svulmende æg Osmose i kartofler</p>
Omfang	Forventet: 14 timer
Faglige mål	<ul style="list-style-type: none"> • anvende fagbegreber, fagsprog, relevante repræsentationer og modeller til beskrivelse og forklaring af iagttagelser og til analyse af biologiske og bioteknologiske problemstillinger • anvende fagbegreber, fagsprog, relevante repræsentationer og modeller til beskrivelse og forklaring af iagttagelser og til analyse af biologiske og bioteknologiske problemstillinger • tilrettelægge og udføre eksperimenter og undersøgelser i laboratoriet • bearbejde data fra kvantitative eksperimenter og dokumentere eksperimentelt arbejde hensigtsmæssigt • analysere og diskutere data fra eksperimenter og undersøgelser, med inddragelse af faglig teori, fejlkilder, usikkerhed og biologisk variation • anvende relevante matematiske repræsentationer, modeller og metoder og grundlæggende kemisk viden til analyse og vurdering • anvende relevante digitale værktøjer i en konkret sammenhæng • formulere sig struktureret såvel mundtligt som skriftligt om biologiske og bioteknologiske emner og give sammenhængende faglige forklaringer

	<ul style="list-style-type: none"> demonstrere viden om fagets identitet og metoder
Væsentligste arbejdsformer	Gruppearbejde, klasseundervisning, skriftligt arbejde og eksperimentelt arbejde

[Retur til forside](#)

Titel 3	Sexologi - Forplantning og Hormoner
Indhold	<p>Kernestof:</p> <ul style="list-style-type: none"> Fysiologi: Et udvalgt organsystems opbygning og funktion, forplantning og hormonel regulering. <p>Supplerende stof:</p> <ul style="list-style-type: none"> Sundhed, sygdom og medicin <p>Teori:</p> <p>Biologi til tiden (BTT), Lone Als Egebo m.fl, Nucleus, side 63–77. Mysteriet Sex (intro) Mikroskopiering (intro) Æggestokke og testikler (mikroskopi-billeder) Sædcellers lange og svære vej til ægbefrugtning (animation, Youtube-video) Menstruations-cyklussen (teori og figur, Fysiologibogen) (<i>Nucleus</i>) Fosterudvikling (styret af kønshormoner)</p> <p>Opgaver:</p> <p>Sex-strategier, Sexsignaler og Seksuelle reaktioners funktion Seksuel stimulering og Kønsorganer (Kahoot-quiz) Menstruations-cyklussen Quiz-og-Byt om SEXOLOGI (Kernestof fra hele emnet)</p> <p>Øvelser:</p> <p>Ornesæd</p>
Omfang	10 timer
Faglige mål	<ul style="list-style-type: none"> Anvende fagbegreber, fagsprog og relevante repræsentationer og modeller til beskrivelse og forklaring af iagttagelser og enkle biologiske problemstillinger. Udføre enkle eksperimenter og undersøgelser i laboratorier under hensyntagen til sikkerhed. Bearbejde data fra kvalitative eksperimenter og undersøgelser og dokumentere eksperimentelt arbejde hensigtsmæssigt. Analysere og diskutere data fra eksperimenter og undersøgelser med inddragelse af faglig viden, fejlkilder og usikkerhed. Uddrage og anvende teori fra kildemateriale, om biologiske emner. Formulere sig mundtligt og skriftligt om biologiske emner og give sammenhængende faglige forklaringer. Demonstrere viden om fagets identitet og metoder. Anvende fagets viden og metoder til stillingtagen og perspektivering i forbindelse med samfundsmæssige og etiske problemstillinger med biologisk indhold og til at udvikle og vurdere løsninger.
Væsentligste arbejdsformer	Individuelt arbejde / kollaborativt arbejde / faglig læsning af tekster på lærebogsniveau / mundtlig formidling med vægt på faglige forklaringer / inddragelse af eksempler på fagets anvendelser / eksperimentelt arbejde / journal-udarbejdelse

[Retur til forside](#)

[Retur til forside](#)

Titel 4	DNA-teknikker og Bioinformatik
Indhold	<p>Kernestof:</p> <ul style="list-style-type: none"> • makromolekyler: opbygning, egenskaber og biologisk funktion af proteiner og nucleinsyrer • genetik og molekylærbiologi: replikation, proteinsyntese, mutation og anvendt bioinformatik • evolutionsteori: biologisk variation og selektion • eksperimentelle metoder: PCR, elektroforese, DNA-sekventering <p>Supplerende stof:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ny forskning og nye bioteknologiske metoder <p>Teori:</p> <p>Bioteknologi 1 (Bodil Blem Bidstrup og Johanne Jensen, Nucleus 2011), s. 50-73</p> <p>Milepæle - Genteknologi</p> <p>Den genetiske kode (kodelæsere)</p> <p>Kodende streng og skabelon-streng (figur)</p> <p>Protein-modificering, kromosomer og diversitet (tavler)</p> <p>DNA Fingerprinting (tavler) - med animationer</p> <p>PCR (virtuelt laboratorium), https://learn.genetics.utah.edu/content/labs/pcr/</p> <p>Gel-elektroforese (virtuelt laboratorium), https://learn.genetics.utah.edu/content/labs/gel/</p> <p>Fældende beviser: DNA (DR dokumentar)</p> <p>DNA-sekventering, DNA-hybridisering og Bioinformatik</p> <p>RNA-interferens (<i>Youtube-video</i>)</p> <p>Bioinformatik (Biotech Academy) (<i>fra biotechacademy.dk</i>) - teori og databaser</p> <p>Genetikbogen B+A, Genetik, genteknologi og evolution (Lone Las Egebo, Nucleus 2014), s. 172-177.</p> <p>BLAST, Instruktionsvideo (<i>fra Youtube</i>)</p> <p>Opgaver:</p> <p>PCR og gel-elektroforese</p> <p>CSI – bioteknologiske undersøgelser af et gerningssted (eksamensopgave)</p> <p>Evolution (teori og opgaver)</p> <p>Livets opståen og udvikling (tip en tier)</p> <p>Bioinformatik – Identifikation af ukendt DNA, via BLAST (opgave) (<i>fra Genetikbogen B+A</i>).</p> <p>Bioinformatik – Konstruktion af fylogenetiske stamtræer, vha. UNIPROT (opgave) (<i>fra Genetikbogen B+A</i>).</p> <p>Øvelser:</p> <p>Isolering af DNA fra spyt</p> <p>Mikro-pipettering</p> <p>CSI Skjern (<i>DNA fingerprinting m. PCR og gelelektroforese</i>)</p>
Omfang	Forventet: 35 timer

Faglige mål	<ul style="list-style-type: none"> • anvende fagbegreber, fagsprog, relevante repræsentationer og modeller til beskrivelse og forklaring af iagttagelser og til analyse af biologiske og bioteknologiske problemstillinger • udføre eksperimenter og undersøgelser i laboratoriet, værksteder og i felten under hensyntagen til sikkerhed, og til risikomomenter ved arbejde med biologisk materiale • bearbejde data fra kvalitative og kvantitative eksperimenter og undersøgelser og dokumentere eksperimentelt arbejde hensigtsmæssigt • analysere og diskutere data fra eksperimenter og undersøgelser, med inddragelse af faglig teori, fejlkilder, usikkerhed og biologisk variation • formulere sig struktureret såvel mundtligt som skriftligt om biologiske og bioteknologiske emner og give sammenhængende faglige forklaringer • demonstrere forståelse af sammenhænge mellem fagets forskellige delområder • analysere, vurdere og perspektivere bioteknologiske metoder inden for udvalgte områder som miljø, medicin og sundhed • demonstrere viden om fagets identitet og metoder • anvende fagets viden og metoder til vurdering og perspektivering i forbindelse med samfundsmæssige, teknologiske, miljømæssige og etiske problemstillinger med biologisk indhold og til at udvikle og vurdere løsninger • behandle problemstillinger i samspil med andre fag
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, gruppearbejde, individuelt arbejde, skriftligt arbejde, eksperimentelt arbejde.

[Retur til forside](#)

Titel 5	Økologi (inkl. stof fra NV-forløbet "Lys")
Indhold	<p>Kernestof:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cellebiologi: overordnet opbygning af eukaryote celler. • Biokemiske processer: Fotosyntese og respiration. • Økologi: samspil mellem arter og deres omgivende miljø, energiomsætning i økosystemet og biodiversitet. <p>Supplerende stof:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miljøbeskyttelse <p>Teori: Biologi til tiden (BTT), Lone Als Egebo m.fl., Nucleus 2009, side 117-125. Introduktion til brug af MIKROSKOP (fra NV "Lys") LYS og Fotosyntese (oplæg) (fra NV "Lys") Økosystemer (tavler) Hvor får planter deres masse fra? (Youtube-video)</p> <p>Opgaver: Fotosyntese - samt respiration og vækst (fra NV "Lys") Økosystemer Økosystemers konsumenter</p> <p>Øvelser: Mikroskopi af planteceller (miniøvelse fra NV "Lys") Lysmængde og fotosyntese (fra NV "Lys")</p>
Omfang	9 timer
Faglige mål	<ul style="list-style-type: none"> • Anvende fagbegreber, fagsprog og relevante repræsentationer og modeller til beskrivelse og forklaring af iagttagelser og enkle biologiske problemstillinger. • Udføre enkle eksperimenter og undersøgelser i laboratorier og i felten under

	<p>hensyntagen til sikkerhed.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bearbejde data fra kvalitative eksperimenter og undersøgelser og dokumentere eksperimentelt arbejde hensigtsmæssigt. • Analysere og diskutere data fra eksperimenter og undersøgelser med inddragelse af faglig viden, fejlkilder og usikkerhed. • Uddrage og anvende teori fra kildemateriale, om biologiske emner. • Formulere sig mundtligt og skriftligt om biologiske emner og give sammenhængende faglige forklaringer. • Demonstrere forståelse af sammenhænge mellem fagets forskellige delområder. • Demonstrere viden om fagets identitet og metoder. • Anvende fagets viden og metoder til stillingtagen og perspektivering i forbindelse med samfundsmæssige, miljømæssige og etiske problemstillinger med biologisk indhold og til at udvikle og vurdere løsninger. • Behandle problemstillinger i samspil med andre fag.
Væsentligste arbejdsformer	<p>Individuelt arbejde / kollaborativt arbejde / faglig læsning af tekster på lærebogsniveau / mundtlig formidling med vægt på faglige forklaringer / inddragelse af eksempler på fagets anvendelser / eksperimentelt arbejde / journal-udarbejdelse</p>

[Retur til forside](#)